

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av undervisningens kvalitet i
gymnasieskolans undervisning om kunskapsområdet
sexualitet, samtycke och relationer vid Vimmerby
gymnasium 2 i Vimmerby kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av undervisningens kvalitet i gymnasieskolans undervisning om kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer vid Vimmerby gymnasium 2. Granskningen genomfördes under höstterminen 2024.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen fyra utvecklingsområden som angetts i beslut den 10 oktober 2024 dnr 2023:8101.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Vimmerby gymnasium 2 senast den 30 april 2025 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Vimmerby kommun har inkommit med en sådan redovisning den 29 april 2025.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Utvecklingsområde 1: genomför en undervisning om kunskapsområdet som är återkommande och aktuell och som är ett integrerat inslag under alla gymnasieår så att eleverna får en helhetsbild av kunskapsområdet

Vimmerby kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten på skolenheten.

Utvecklingsområde 2: arbeta med inslag i undervisningen som ger eleverna möjligheter att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön och hedersförtryck samt utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier

Skolinspektionens samlade bedömning är att ytterligare kvalitetshöjande åtgärder behövs. Skolinspektionen förutsätter att Vimmerby kommun tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete.

Utvecklingsområde 3: utveckla strategier för att bemöta utspel och uttryck för intolerans och arbeta med insatser som hävdar de värden läroplanen anger

Vimmerby kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten på skolenheten.

Utvecklingsområde 4: gör eleverna delaktiga i utformningen av undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer

Vimmerby kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten på skolenheten.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Bakgrund

Utvecklingsområde 1

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- genomför en undervisning om kunskapsområdet som är återkommande och aktuell och som är ett integrerat inslag under alla gymnasieår så att eleverna får en helhetsbild av kunskapsområdet

Av huvudmannens redovisning framgår att skolenhetens rektor och personal har påbörjat ett arbete för att utveckla undervisningen inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer. Rektorn har under en studiedag i januari 2025 avsatt tid för lärarna och elevhälsopersonalen att arbeta såväl ämnesvis som programvis med att planera för ämnesövergripande teman kopplade till kunskapsområdet. Planeringsarbetet syftar till att undervisningen ska behandla olika teman i olika årskurser på ett sätt som ger eleverna möjlighet att arbeta med kunskapsområdet återkommande under sin gymnasieutbildning samt bredda och fördjupa sina kunskaper inom området.

Av redovisningen framgår vidare att utvecklingsarbetet hittills har resulterat i att personalens medvetenhet om, och samarbete kring, kunskapsområdet har ökat samt att de nu har planerat för och dokumenterat ämnesövergripande teman kopplade till kunskapsområdet.

Huvudmannen redovisar att lärarna ska få möjlighet att justera planeringen av de ämnesövergripande temana innan de implementeras i undervisningen vid kursstart i augusti 2025. Rektorn avser därefter under arbetslagsmöten samt programvis att följa upp genomförandet av undervisningen inom kunskapsområdet för att säkerställa att arbetet fortskrider och vidareutvecklas.

Utvecklingsområde 2

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- arbeta med inslag i undervisningen som ger eleverna möjligheter att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön och hedersförtryck samt utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier

Skolinspektionens bedömning är att ytterligare kvalitetshöjande åtgärder behövs inom utvecklingsområdet. Av huvudmannens redovisning framgår att lärarna i undervisningen i engelska använder skönlitteratur som till exempel berör hederskultur och arrangerade äktenskap samt maktstrukturer kopplat till kön. Vidare framgår att skolan avser arbeta på ett mer medvetet sätt kring innehållet i ämnesövergripande teman och temadagar och att arbetet ska följas upp med personalen under studiedagar i augusti 2025. De effekter som huvudmannen förväntar sig på längre sikt är, enligt redovisningen, att eleverna får en fördjupad undervisning och därigenom större möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt som grund för att fatta framtida beslut.

Av huvudmannens redovisning framgår inte tydligt hur skolan ska arbeta med inslag i undervisningen som ger eleverna möjligheter att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön och hedersförtryck samt utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier. Huvudmannen lyfter fram ett gymnasiegemensamt ämne där innehållet berörs, vilket Skolinspektionen kunde konstatera vid granskningen. Huvudmannen beskriver också ämnesövergripande utvecklingsarbete kopplat till kunskapsområdet i stort, samt förväntade effekter av generell natur. Däremot saknas konkreta exempel på planerade ämnesövergripande teman som specifikt knyter an till det identifierade utvecklingsområdet, liksom en tydlig beskrivning av vilka effekter som förväntas.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för det fortsatta utvecklingsarbetet samt följer upp och säkerställer att det leder till att undervisningen i högre grad ger eleverna möjligheter att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck, samt utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier.

Utvecklingsområde 3

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- utveckla strategier för att bemöta utspel och uttryck för intolerans och arbeta med insatser som hävdar de värden läroplanen anger

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har påbörjat ett arbete för att utveckla olika strategier att bemöta elevers utspel och uttryck för intolerans. Som grund för arbetet har skolan genom en enkätundersökning

och elevintervjuer tagit reda på elevernas upplevelser av trygghet och kränkande behandling. Med resultaten av dessa som underlag har personalen under en studiedag i januari 2025 fört diskussioner om strategier för att bemöta uttryck för intolerans och arbeta med insatser som hävdar de värden läroplanen anger. Andra insatser som framgår av redovisningen är att skolan utökat sitt samarbete med polis och socialtjänst.

Av redovisningen framgår vidare att insatserna hittills resulterat i att personalen på skolenheten i högre utsträckning reagerar och agerar mot uttryck för intolerans och att antalet kränkingsanmälningar till rektorn och huvudmannen har ökat. I redovisningen konstaterar huvudmannen att om lärarna reagerar och agerar i ett tidigare skede blir det också naturligt för dem att diskutera mer djupgående med eleverna.

Ytterligare insatser som huvudmannen planerat för, som grund för arbetet med att bemöta uttryck för intolerans, är att mentorer vid varje läsårsstart ska göra eleverna delaktiga i utformningen av ordningsregler, förhållningssätt och bemötande på skolan. För att stärka lärarnas strategier att hantera beteenden som strider mot skolans värdegrund ska också Likabehandlingsteamet i samråd med elever vidareutveckla den konsekvenstrappa som skolan tagit fram. Vidare ska personalen utifrån fiktiva elevscenarion föra diskussioner kring goda relationer mellan lärare och elever samt hur de kan utveckla arbetet med att bemöta uttryck för intolerans.

Huvudmannen har vidtagit och planerat för flera åtgärder som syftar till att utveckla skolans arbete med trygghet, studiero och kränkande behandling och som berör det utvecklingsområde som granskningen visat behov av. Det framgår dock inte av huvudmannens redovisning hur arbetet med att hantera uttryck för intolerans i undervisningen har utvecklats på skolan. För huvudmannens fortsatta utvecklingsarbete vill Skolinspektionen därför framhålla vikten av att lärarna använder sin kännedom om uttryck för intolerans bland eleverna på skolan som grund för planeringen och genomförandet av undervisningen inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer.

Utvecklingsområde 4

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- gör eleverna delaktiga i utformningen av undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen har påbörjat ett utvecklingsarbete för att öka elevernas delaktighet undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer. Bland annat har lärarna diskuterat elevernas inflytande i samband med sin planering av temaarbeten inom kunskapsområdet. Vidare har personal från skolans likabehandlingsteam vid ett flertal tillfällen under läsåret genomfört elevintervjuer för att kartlägga deras syn på undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer samt vilka aktuella frågor och funderingar de har kopplat till kunskapsområdet.

Av redovisningen framgår att lärarnas diskussioner har resulterat i en ökad medvetenhet hos dem avseende att elevernas inflytande i undervisningen behöver stärkas. Vidare har likabehandlingsteamets träffar med eleverna bidragit till att synliggöra aspekter inom kärleks- och vänskapsrelationer som eleverna önskar mer undervisning om.

Ytterligare planerade insatser är, enligt redovisningen, att likabehandlingsteamet ska föra elevernas åsikter vidare till lärarna så att de kan ligga till grund för utformningen av undervisningen. Huvudmannen har också planerat för att likabehandlingsteamet även fortsättningsvis ska ha återkommande intervjuer med elever för att inhämta deras synpunkter kopplat till kunskapsområdet. Ytterligare en planerad åtgärd för att stärka elevernas möjligheter att påverka undervisningen är att lärarna ska lägga in frågor om elevernas önskemål, synpunkter och funderingar kopplat till sexualitet, samtycke och relationer i kommande kursutvärderingar.

På Skolinspektionens vägnar

Ewa Mölleryd
Beslutsfattare

Lena Johansson
Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: [Gymnasieskolans arbete med kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/gymnasieskolans-arbete-med-kunskapsområdet-sexualitet-samtycke-och-relationer)

Författningsstöd

Bedömningsområde Återkommande och aktuell undervisning

Författningsstöd

16 kap. 21 och 23 §§ skollagen, 1 kap. 4 § gymnasieförordningen [2010:2039].

Lgy 11, avsnitt 2.6, *Rektorns ansvar*.

Bedömningsområde Ämnesintegrerad och fördjupande undervisning inom gymnasiegemensamma ämnen

Författningsstöd

Lgy 11, avsnitt 2.1, *Kunskaper, Riktlinjer*.

Bedömningsområde Kritiskt förhållningssätt och förmåga att fatta egna beslut

Författningsstöd

Lgy 11, avsnitt 1. *Skolans värdegrund och uppgifter, Gymnasieskolans uppdrag*.

Lgy 11, avsnitt 2.1, *Kunskaper, Mål*.

Bedömningsområde Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat

Författningsstöd

1 kap. 5 § skollagen.

Proposition 2009/10:165, *Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet*, s. 634.

Lgy 11, avsnitt 1. *Skolans värdegrund och uppgifter, Förståelse och medmänsklighet*.

Lgy 11, avsnitt 1. *Skolans värdegrund och uppgifter, Saklighet och allsidighet*.

Lgy 11, avsnitt 1. *Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning.*

Lgy 11, avsnitt 2.1, *Kunskaper, Mål.*

Lgy 11, avsnitt 2.2, *Normer och värden, Mål.*

Lgy 11, avsnitt 2.2, *Normer och värden, Riktlinjer.*

Bedömningsområde Bemötande och insatser som hävdar de värden som läroplanen anger

Författningsstöd

Lgy 11, avsnitt 1. *Skolans värdegrund och uppgifter, Förståelse och medmänsklighet.*

Lgy 11, avsnitt 1. *Skolans värdegrund och uppgifter, Saklighet och allsidighet.*

Lgy 11, avsnitt 2.2, *Normer och värden, Riktlinjer.*

Bedömningsområde Elevdelaktighet

Författningsstöd

Lgy 11, avsnitt 2.3, *Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer.*